Pudlaśki neregularny dijesłovy

Jan Maksimjuk

U pudlaśkuj movi je koło 30 (??) dijesłovuv, kotory v mužčynśkum rodi odinočnoji ličby minułoho času majut neregularnu formu.

Regularny dijesłovy tvorat siêtu formu pry pomoščy kunčatka —*v*, kotory dodajetsie do osnovy infinityva (bezosôbnika dijesłova): *chodíti — chodiv; rêzati — rêzav; bíti — biv*.

U neregularnych dijesłovach forma minułoho času mužčynśkoho rodu v odinočnuj ličbi tvorytsie bez kunčatka, i v nekotorych vypadkach nastupaje šče zmiêna samozvuku osnovy: *mohčý — môh; sičý — siêk; žérti — žer*. Zrozumiêło, što siêty neregularnosti zberehajutsie i v vytvôrnych dijesłovach: *pomohčý — pomôh; rozsičý — rozsiêk; zžérti — zžer*.

I je šče kilka dijesłovuv, kotory formu minułoho času tvorat pry pomoščy kunčatka —*v*, ale miniajut osnovu: *ití — išov*.

Ja ode vypisav usiê neregularny dijesłovy pudlaśkoji movy, jakije mniê pryjšli na dumku. Koli chto znaje inšy prykłady neregularnosti v pudlaśkich dijesłovach u minułum časi, prošu poviêdomiti mniê čy to v komentarovi pud siêtym blogom, čy to na profil Svoja.org u Facebook'ovi.

OD ČASU PUBLIKACIJI SIÊTOHO TEKSTU NAŠ SPIS NEREGULARNYCH PUDLAŚKICH DIJESŁOVUV ZAČAV POPOVNIATISIE DIAKUJUČY AKTYVNOSTI KILKOCH OSOBUV NA PROFILI SVOJA.ORG U FACEBOOK'OVI.

- berehčý *(strzec; zachowywać)* — berôh
- biêhčy *(biec)* — biêh
- čovpstí *(zmyślać; wygłupiać się)* — čôvp
- dérti *(drzeć)* — der
- dziovbstí *(dziobać)* — dziôvb
- głóchnuti *(głuchnąć)* — głoch

- hásnuti *(gasnąć)* — has
- hrebstí *(grabić, zgrabiać)* — hrôb
- hrýzti *(gryźć)* – hryz
- chropstí *(chrapać)* — chrôp
- ití *(iść)* — išóv
- kísnuti *(kisnąć)* — kis
- lahčý *(lec)* — lôh
- liêzti *(leźć)* – liêz
- mertí *(mrzeć)* — mer
- mérznuti *(marznąć)* – merz
- mestí *(mieść)* — mjôv
- mohčý *(móc)* — môh
- móvknuti *(milknąć)* — movk
- nestí *(nieść)* — niôs
- níknuti *(niknąć)* — nik
- pásti *(paść)* — pas
- pertí *(przeć)* — per
- pečý *(piec)* — pjôk
- plestí *(pleść)* — plôv
- płyvstí *(płynąć)* – płyv
- povztí *(pełznąć)* — pôvz
- pryrečý *(skazać)* – pryrôk
- pryvýknuti *(przywyknąć)* – pryvýk
- púchnuti *(puchnąć)* — puch
- revstí *(wrzeszczeć; ryczeć)* — rôv
- rosti *(rosnąć)* – rôs
- sičý *(siec)* — siêk
- skrebstí *(skrobać)* — skrôb
- smérhnuti *(śmierdnąć)* — smerh
- spastí *(zbawić, uratować; skarmić)* — spas
- sterehčý *(strzec)* — sterôh
- stíchnuti *(ucichnąć)* — stich
- stráhnuti *(grzęznąć)* — strah
- stýhčy *(strzyc)* — stryh
- stýhnuti *(stygnąć)* – styh
- tečý *(cieknąć)* — tiôk
- térti *(trzeć)* — ter
- tovčý *(tłuc)* — tôvk
- trestí *(trząść)* — trôs
- túchnuti *(tęchnąć)* — tuch
- vestí *(wieść)* – vjôv
- veztí *(wieźć)* — vjôz
- vołočý *(wlec)* — vołôk
- vrečý *(rzucić urok; urzec, zachwycić)* — vrôk
- zaprehčý *(zaprząc)* — zaprôh
- zdóchnuti *(zdechnąć)* – zdoch
- zrečýsie *(wyrzec się)* — zrôksie
- žérti *(żreć)* — žer

Jak czytamy alfabet podlaski

Język podlaski zapisujemy zmodyfikowanym alfabetem łacińskim, różniącym się nieco od alfabetu polskiego. Poniżej podajemy zasady czytania liter, które nie występują w alfabecie polskim, oraz tych, których wymowa w gwarach podlaskich różni się od wymowy literackiej w języku polskim.

Litery ***Č č, Š š, Ž ž*** czytamy odpowiednio jak polskie ***Cz cz, Sz sz, Ż ż***.

Litery ***Ď ď, Ť ť*** czytamy odpowiednio jak ***miękkie d, t*** w języku rosyjskim (***дь, mь***).

Literę ***V v*** czytamy jak polskie ***W w***.

Literę ***H h*** czytamy dźwięcznie, to znaczy jak ***dźwięczny odpowiednik głoski Ch ch.***

Literę ***Ł ł*** czytamy bez zaokrąglenia warg, dotykając językiem przednich zębów, jak ***Л л*** w języku białoruskim lub rosyjskim.

Dyftong ***Ô ô*** czytamy zaczynając od ***u*** i szybko przechodząc do ***o***.

Dyftong ***IÊ iê*** czytamy zaczynając od ***i*** i szybko przechodząc do ***e***.

Dyftong ***Ê ê*** czytamy zaczynając od ***y*** i szybko przechodząc do ***e***.

Pozostałe litery alfabetu podlaskiego czytamy jak odpowiednie litery w alfabecie polskim.

Wspierajmy Svoja.org

Niniejszą lekturę pobraliście Państwo z biblioteki serwisu Svoja.org lub zrobiła to osoba, od której otrzymaliście Państwo ten plik. Wszystkie zasoby Svoja.org znajdują się w domenie publicznej, korzystanie z nich jest wolne od opłat.

Serwis Svoja.org założyliśmy na przełomie lat 2007 i 2008 z myślą o ratowaniu języka podlaskiego i jego dziedzictwa. Misję tę staramy się realizować w sposób maksymalnie spójny i uporządkowany, tzn. nadając temu mówionemu dotąd językowi formę literacką, własny alfabet i kodyfikację gramatyczną oraz utrwalając jego specyfikę i bogactwo syntaktyczne. To ostatnie zadanie realizujemy poprzez publikację tekstów oryginalnych oraz przekładów światowego dziedzictwa literackiego.

Nigdy nie zakładaliśmy, że będziemy zarabiać na tej działalności, i nie zamierzamy tego robić. Swoją pracę traktujemy jako spłatę długu wobec przodków, którzy nie dysponując dobrodziejstwami technologii zachowali nasz język do obecnych czasów i pokoleń potencjalnych użytkowników. Uważamy, że konsekwentne wprowadzanie języka na salony świata cyfrowego i jego „zadomowianie” w realiach epoki komunikacyjnej daje pewne nadzieje na dalsze [prze]trwanie.

Jeśli po lekturze e-booka, czytają Państwo również ten dodatek i mają podobne przemyślenia, to jakaś część naszej misji została wykonana.